

Studieplan for Bachelorstudium i regnskap og revisjon (2014–2017)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 180

Studiets varighet: 3 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Kontakt

Natalie Tvette Isaksson

Telefon: +47 696 08 143

E-post: studier-halden@hiof.no

Studieprogramansvarlig

Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Bachelorstudiet i regnskap og revisjon bygger på følgende forskrifter og retningslinjer:

- Forskrift om rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon av 27. juni 2012
- Forskrift om endring i forskrift om rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon av 16. juli 2013
- Nasjonale retningslinjer, fastsatt av Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning (NRØA) den 21. mai 2012.

Hva lærer du?

Grad/tittel ved bestått studium

Fullført og bestått studium gir graden "Bachelor i regnskap og revisjon".

Studiets læringsutbytte

Etter oppnådd 3-årig bachelorgrad i regnskap og revisjon, har kandidaten følgende samlede læringsutbytte, i form av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

- Kandidaten har bred kunnskap i bedriftsøkonomisk analyse.
- Kandidaten har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innen regnskap og revisjon.
- Kandidaten har grunnleggende kunnskaper i metodefag, administrasjonsfag og samfunnsøkonomiske fag.
- Kandidaten har kunnskap om fagets egenart og historie, samt fagets, revisors og regnskapsførers rolle i samfunnet. Kandidaten har kjennskap til ulike revisjonsbehov og revisjonsordninger i privat og offentlig sektor.
- Kandidaten kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor eget fagfelt, samt relevante metoder og arbeidsmåter innenfor fagene.
- Kandidaten kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagfeltet, både gjennom informasjonssinnhenting og kontakt med fagmiljøer og praksis.

Ferdigheter

- Innen praktiske og teoretiske problemstillinger i finansiell revisjon, regnskap, skatte- og avgiftsrett og rettslære, kan kandidaten
anvende analysemetoder
anvende relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid
anvende annen relevant kunnskap, og
begrunne sine valg
- Kandidaten behersker sentrale og aktuelle metoder, teknikker og uttrykksformer i regnskap og revisjon.
- Kandidaten kan på revisjons- og regnskapsoppdrag identifisere, planlegge og gjennomføre prosjekter arbeidsoppgaver både selvstendig og i team.
- Kandidaten kan finne, vurdere, bruke og henvise til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling.
- Kandidaten kan bidra til å synliggjøre ulike regelverks betydning og konsekvenser gjennom revisjonsberetning og annen rapportering.

Generell kompetanse

- Kandidaten har innsikt i miljømessige, samfunnmessige og økonomiske konsekvenser av tjenester og løsninger innenfor sitt fagområde og kan sette disse i et samfunnsnyttig, etisk og bærekraftig perspektiv.
- Kandidaten kan formidle relevant faglig kunnskap til ulike målgrupper både skriftlig og muntlig.
- Kandidaten kan reflektere over egen faglig utøvelse, også i team og i en tverrfaglig sammenheng, og kan tilpasse denne til den aktuelle arbeidssituasjon.
- Kandidaten kan bidra til utvikling av god praksis gjennom å delta i faglige diskusjoner innenfor fagområdet og dele sine kunnskaper og erfaringer med andre.
- Kandidaten kjenner til hvordan faget bedriftsøkonomi kan støtte oppunder nytenkning, innovasjon og entreprenørskap.

Opptak

Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Alle studiets emner er obligatoriske, se studiemodell nedenfor.

Felles undervisning med bachelorstudiet i økonomi og administrasjon i de to første studieårene

De to første studieårene i det treårige bachelorstudiet i regnskap og revisjon er i store trekk identiske med høyskolens bachelorstudium i økonomi og administrasjon (se egen studieplan). Det betyr at studenter kan søke overgang fra bachelorstudiet i regnskap og revisjon til bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, og velge en av profileringene i dette studiet i det tredje året.

Felles obligatoriske emner med bachelorstudiet i økonomi og administrasjon

Bedriftsøkonomisk analyse

- Innføring i bedriftsøkonomisk analyse, 10 studiepoeng, 1. år
- Finansregnskap, 10 studiepoeng, 1. år
- Budsjettering og driftsregnskap, 10 studiepoeng, 1. år

Administrasjonsfag

- Markedsføring og foretaksstrategi, 10 studiepoeng, 1. år
- Organisasjonsteori, 10 studiepoeng, 1. år
- Etikk og samfunnsansvar, 5 studiepoeng, 2. år

Samfunnsøkonomi

- Makroøkonomi, 10 studiepoeng, 2. år
- Mikroøkonomi med anvendelser, 10 studiepoeng, 2. år

Metode

- Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk, 10 studiepoeng, 1. år
- Metodekurs II: Samfunnsvitenskapelig metode og anvendt statistikk, 10 studiepoeng, 2. år

Fordypningsemner, videregående regnskapfaglige emner og verdsettelse

- Videregående regnskap med teori, regnskapsorganisering og verdsettelse, 20 studiepoeng, 2. år
- Finansiering og investering, 10 studiepoeng, 2. år
- Offentlig regnskap og budsjettering, 5 studiepoeng, 2. år

Fordypningsemner med avsluttende revisoreksamen

- Revisjon, 15 studiepoeng, 3. år

- Årsregnskap og god regnskapsskikk, 15 studiepoeng, 3. år
- Skatterett og avgiftsrett, 15 studiepoeng, 3. år
- Rettslære, 10 studiepoeng, 3. år

Organisering og læringsformer

Studieprogrammet benytter varierte organiserings- og læringsformer, som felles forelesninger og gruppearbeid i mindre grupper. Undervisnings- og arbeidsformer samt arbeidskrav og vurderingsformer er nærmere omtalt i de enkelte emnebeskrivelsene.

Studiet skal gi en praksisorientert høyere utdanning. Det betyr at fagstoffet har en klar forankring i relevant teori og aktuelle forskningsresultater, samtidig som utstrakt bruk av praktiske eksempler og case gir yrkesrelevant praksis.

Studentene har tilgang til løpende veiledning fra faglærer gjennom hele semesteret.

Forberedende kurs i matematikk

I studiet er matematikk og statistikk grunnleggende metodefag. Ved starten av studiet mangler mange studenter de nødvendige forkunnskapene i matematikk. Det første studieåret starter derfor med undervisning i grunnleggende matematikk, der kunnskaper fra grunnskolen og videregående skole som er relevante for studiet, gjennomgås og friskes opp.

Etikk

I studiet står valg mellom alternativer sentralt, valg som krever etisk refleksjon og bevissthet om virksomhetens samfunnsmessige ansvar. Det gis undervisning i etikk og samfunnsansvar (corporate social responsibility). Her gis kunnskap om grunnleggende etiske prinsipper og trening i å anvende disse prinsippene på praktiske problemstillinger. Studentene skal også få en forståelse av hva det vil innebære for en virksomhet å ta samfunnsansvar. Etikk og samfunnsansvar inngår som et eget emne i studiets fjerde semester, og temaet behandles også i enkelte andre emner.

Bruk av biblioteket

Høgskolens bibliotek organiserer og bidrar til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske og utenlandske informasjonskilder og kunne vurdere kvaliteten på informasjonen. Biblioteket tilbyr også undervisning i referanseteknikk.

Gjennom gruppearbeid, oppgaver og innleveringer blir studentene stimulert til aktivt å søke etter fagstoff og empiriske data i både bibliotek og på Internett. Bruk av dataverktøy, økonomisk programvare og Internett er en integrert del av undervisningen.

Opplæring i akademisk skriving

I tillegg til biblioteksundervisningen får studentene opplæring i akademisk skriving. Opplæringen gis i et videregående revisjonsemne i tilknytning til en innleveringsoppgave som studentene skal skrive.

Studentenes arbeidsinnsats

I et heltidsstudium er det forventet at studentene tar emner på til sammen 60 studiepoeng i løpet av ett år. Det kreves en arbeidsinnsats som i et normalt årsverk, i gjennomsnitt om lag 1680 timer per år. Det innebærer at et emne på 10 studiepoeng i gjennomsnitt krever en arbeidsinnsats på 280 timer, et emne på 15 studiepoeng 420 timer, og et emne på 20 studiepoeng 560 timer.

Arbeidskrav

I mange emner inngår obligatoriske arbeidskrav som må være godkjent for å kunne fremstille seg til eksamen. Slike arbeidskrav kan være innleveringsoppgaver som må leveres innen gitte frister, tester, mappeinnlegg, m.v. For nærmere informasjon, se den enkelte emnebeskrivelse.

Praksis

Det er ikke knyttet veiledet praksis til dette studiet.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Studiet skal gi en praksisorientert høyere utdanning. Det betyr at fagstoffet har en klar forankring i teori og aktuelle forskningsresultater, samtidig som utstrakt bruk av praktiske eksempler og case gir yrkesrelevant praksis. Det legges vekt på at fagpersonalets forskning og utviklingsarbeid skal være undervisningsrelevant og benyttes i undervisningen. Gjennom arbeidskravene trenes studentene i å anvende relevant teori i konkrete arbeidsoppgaver og utviklingsprosjekt.

Internasjonalisering

Internasjonalisering - Studier ved partnerinstitusjoner i utlandet

Studentene kan søke om opphold ved en av høgskolens partnerinstitusjoner i utlandet i det fjerde semesteret i studiet. Et studieopphold i utlandet vil erstatte tilsvarende semester ved Høgskolen i Østfold og dermed inngå i den norske bachelorgraden. Emnene som tas i utlandet skal være godkjent av avdelingen på forhånd.

På [høgskolens websider for internasjonalisering](#) vil man finne mer detaljert informasjon om institusjoner i utlandet som høgskolen har utvekslingsavtaler med.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengig av studentenes tilbakemeldinger og at de deltar i evaluering av studiene.

Dette studieprogrammet blir jevnlig evaluert for å sikre og utvikle kvaliteten i programmet:

HiØs utvalg for utdanningskvalitet gjennomfører årlig en evaluering av studiekvaliteten ved et utvalg av høgskolens studieprogrammer (kalt EVA2).

Det enkelte fagmiljø har ansvar å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3). Se emnebeskrivelser for detaljer.

Tilbakemelding underveis

I alle emner er det avsatt tid til veiledning til studentene og tilbakemelding underveis.

Vurdering

Vurderingsformer varierer fra emne til emne og omfatter blant annet obligatoriske innleveringsoppgaver, gruppearbeid med prosjektoppgaver, individuell skriftlig sluttteksamen og hjemmeeksamen. Studentene skal få tilbakemelding om faglig framgang og skal bli fulgt kontinuerlig opp i løpet av studiet.

Det benyttes det nasjonale karaktersystemet med en karakterskala med fem (5) trinn fra A til E for bestått, og F for ikke bestått. Unntaksvis brukes vurderingsuttrykket Bestått/Ikke bestått. Dette fremgår av den enkelte emnebeskrivelse.

Kredittilsynet fastsetter særskilte karakterkrav for å gi godkjenning som registrert revisor. For revisorutdanningen (bachelorstudiet) innebærer dette, foruten at studiet som helhet må være bestått, krav om at karakteren C eller bedre skal være oppnådd i revisoreksamen innenfor følgende emner: Årsregnskap og god regnskapsskikk (SFBR1303, 15 stp), Revisjon (SFBR12013, 15 stp), Skatterett og avgiftsrett (SFBR11013, 15 stp) og Rettslære (SFBR10013, 10 stp).

Det vises forøvrig høgskolens forskrifter og reglement for eksamen.

Plagiatkontroll/fusk:

Bacheloroppgaver skal til elektronisk plagiatkontroll. Andre emner og arbeidskrav kan bli gjenstand for plagiatkontroll. Besvarelser som er helt eller delvis identiske vil ikke bli godkjent. Helt eller delvis identiske besvarelser er å anse som forsøk på fusk. Se for øvrig *Forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Østfold*.

Litteratur

Nærmere informasjon om pensum og litteratur gis i de enkelte emnebeskrivelser. Mange lærebøker utkommer i reviderte utgaver først ved semesterstart. Vi prøver derfor å oppdatere litteraturen så tett opp mot forelesningsstart som mulig. Oppdatert litteratur foreligger kun i godkjente emnebeskrivelser.

Jobb og videre studier

Generelle yrkesmuligheter

Bachelorstudiet i regnskap og revisjon gjør studentene istand til å ivareta ulike oppgaver som regnskaps- og revisjonsmedarbeidere i privat næringsliv, organisasjoner og offentlig sektor. Bachelorstudiet kvalifiserer til stillinger som regnskapsmedarbeidere og regnskapsførere i både vanlige bedrifter, regnskapsførerselskaper og revisjonsselskaper.

Regnskap

Etter fullført studium og to års godkjent praksis, kan kandidatene søke Finanstilsynet om å få bruke tittelen "autorisert regnskapsfører".

Revisjon

Etter fullført studium med minst karakteren C i de fire emnene til revisoreksamen, minst tre års godkjent praksis, og karakteren bestått i praksisprøven, kan kandidaten søke Finanstilsynet om å få bruke tittelen "registrert revisor".

Videre utdanning

Studiet kvalifiserer for videre studier, bl. a. mastergradsstudiet i organisasjon og ledelse ved Høgskolen i Østfold og mastergradsstudier ved andre høyskoler og universiteter i Norge og utlandet.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Kst. dekan Sverre Vesterhus, 16. mai 2013

Studieplanen er revidert

Studieleder Theo Schewe 23. mai 2014

Studieplanen gjelder for

Studieplanen gjelder for perioden 2014 - 2017

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2014

Obligatoriske emner

SFB10711 · Del 1 av 2 Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk	
SFB10413 · Del 1 av 2 Finansregnskap	
SFB10314 Innføring i bedriftsøkonomisk analyse	10 stp
SFB10502 Markedsføring og foretaksstrategi Emneside mangler	10 stp

Vår 2015

Obligatoriske emner

SFB10711 · Del 2 av 2 Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk	10 stp
SFB10413 · Del 2 av 2 Finansregnskap	10 stp
SFB10106 Organisasjonsteori	10 stp
SFB10613 Budsjettering og driftsregnskap	10 stp

Høst 2015

Obligatoriske emner

SFB12003 Metodekurs II: Samfunnsvitenskapelig metode og anvendt statistikk	10 stp
SFB10902 Makroøkonomi	10 stp
SFB14515 Videregående finansregnskap med teori	10 stp
SFB14204 Offentlig regnskap og budsjettering Emneside mangler	5 stp

Vår 2016

Obligatoriske emner

SFB10804 Mikroøkonomi med anvendelser	10 stp
SFB11002 Finansiering og investering	10 stp
SFB17013 Etikk og samfunnsansvar	5 stp
SFB14615 Regnskapsorganisering og regnskapsmessig verdsettelse	10 stp

Høst 2016

Obligatoriske emner

SFBR11013 Skatte- og avgiftsrett	15 stp
SFBR10013 · Del 1 av 2 Rettslære	
SFBR12013 · Del 1 av 2 Revisjon (revisoreksamen)	
SFBR13015 · Del 1 av 2 Årsregnskap	

Vår 2017

Obligatoriske emner

SFBR10013 · Del 2 av 2 Rettslære	10 stp
SFBR12013 · Del 2 av 2 Revisjon (revisoreksamen)	15 stp
SFBR13015 · Del 2 av 2 Årsregnskap	15 stp

Emner som ikke er tatt med

Emnesiden finne ikke

- SFB10502 2014h
- SFB14204 2015h

SFB10711 Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk (Høst 2014–Vår 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Emneansvarlige: Hans Kristian Bekkevard, Nils Ingar Arvidsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bedriftsøkonomi, årsstudium

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Ingen spesielle opptakskrav ut over studiekompetanse, men det forutsettes at studentene har god kompetanse i matematikk fra grunnskolen og videregående skole.

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Studenten har

- kunnskaper i matematikk som kan anvendes på problemstillinger innen bedrifts- og samfunnsøkonomi
- utviklet evne til logisk og analytisk tenkning
- grunnleggende kunnskaper i sannsynlighetsregning og statistikk.?

Innhold

Emnet er inndelt i to tema: Matematikk og statistikk.

Matematikk:

Funksjoner i en variabel: Funksjonsbegrepet, polynomfunksjoner, rasjonale funksjoner, asymptoter.

Derivasjon og funksjonsanalyse: Grenser, kontinuitet, derivasjonsregler, enkle og sammensatte funksjoner, kjerneregul, elastisitetsberegninger.

Anvendelse av derivasjon: Maksimums- og minimumsproblemer, funksjonsdrøfting.

Ekspontial og logaritmefunksjonen: Tallet e , naturlig logaritme, derivasjon og drøfting av eksponential og logaritmefunksjoner. Aritmetiske og geometriske rekker.

Funksjoner av flere variable: Partielle deriverte, stasjonære punkter. Maksimums- og minimumsproblemer med to variabler, med og uten bibetingelser.

Beskrivende statistikk:

Beliggenhetsmål, spredningsmål, frekvensfordelinger, grafiske framstillinger.

Sannsynlighetsregning og kombinatorikk: Sannsynlighetsbegrepet, sannsynlighetsmodeller, regning med sannsynligheter, betingede sannsynligheter.

Diskrete tilfeldige variable.

Beregning av forventning og varians: Binomisk fordeling, hypergeometrisk fordeling, Poisson fordelingen med mer. Kontinuerlige tilfeldige variabler.

Normalfordeling/normaltilnærning, t-fordeling. Estimering. Hypotesetesting.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, gruppearbeid, veiledning. Ferdighetstrening er svært sentralt, hvor målet er å få studentene til å se på matematikk og statistikk som et verktøy.

Undervisningen starter med et intensivt forberedende kurs i grunnleggende matematikk, organisert som blokkundervisning den første uken i høstsemesteret. Her blir kunnskaper fra grunnskolen og videregående skole, som er relevante for bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, gjennomgått og frisket opp. Kurset avsluttes med en test.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Tre av fem innleveringer må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.
- Obligatorisk fremmøte ved innlevering

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Eksamen består av:

Deleksamen 1: 4 timers skriftlig eksamen i matematikk i slutten av høstsemesteret (teller 50 % av samlet karakter i emnet)

Deleksamen 2: 4 timers skriftlig eksamen i statistikk i slutten av vårsemesteret (teller 50 % av samlet karakter i emnet)

Hjelpemidler ved begge deleksamener: Kalkulator og formelsamling vedlagt oppgaven.

Det benyttes karakterskala: A - F. Det gis én samlet karakter i emnet. Begge deleksamener må være bestått for å få karakter i emnet.

Ved ny og utsatt eksamen kan hver deleksamen tas på nytt.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Midtsemesterevaluering
- Sluttevaluering

Resultatene behandles av:

- Lærerguppen
- Avdelingens Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering

Litteratur

Litteraturlisen er sist oppdatert 8. april 2014.

Sommervoll, Dag E. (2012). Matematikk for økonomifag, 2. utgave. Oslo: Gyldendal akademisk. Kapittel 1-8. 328 s.

Løvås, Gunnar G. (2013): Statistikk for universiteter og høyskoler, 3. utgave. Oslo: Universitetsforlaget.

SFB10413 Finansregnskap (Høst 2014–Vår 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Emneansvarlig: Asbjørn O. Pedersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bedriftsøkonomi, årsstudium

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Studenten er selv i stand til å føre et enkelt regnskap. Han/hun kan videre gjøre rede for finansregnskapets innhold, regnskapsprinsipper og vurderingsregler, og kan analysere og vurdere en bedrifts økonomiske resultat og stilling.

Studenten:

- har grunnleggende kunnskaper om formålet med og føring av et finansregnskap
- kan bokføre de mest vanlige transaksjoner; herunder merverdiavgift
- har forståelse for begrepene utgifter, kostnader, utbetalinger, inntekter og innbetalinger, samt beholdninger, og kan foreta vanlige periodiseringsposter (også for lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift)
- kjenner til standard kontoplan
- kan forklare sammenhenger mellom transaksjoner og deres påvirkning på et resultat og balanse
- kan foreta årsoppgjør med enkle årsoppgjørposter og disponering av overskudd i enkeltpersonforetak og aksjeselskaper
- kan stille opp et gruppert resultat og balanse i samsvar med regnskapslovens bestemmelse
- har innsikt i finansregnskapets oppbygging og rammebetingelser
- kan gjøre rede for regnskapet som informasjonskilde og ha forståelse for regnskapsprinsipper og rapporteringskrav
- kan behandle sentrale regnskapsmessige måle- og vurderingsproblemer
- kan utarbeide kontantstrømoppstilling
- kan gjennomføre tilrettelegging og korrigering av regnskapstall for analyseformål
- kan beregne sentrale nøkkeltall i forbindelse med en regnskapsanalyse og gjøre en vurdering av en bedrifts lønnsomhet, likviditet, finansiering og soliditet

Innhold

- Regnskapets oppbygging, standardkontoramme og -plan
- Krav til regnskapet og regnskapet som informasjonskilde
- Grunnleggende regnskapsprinsipper og god regnskapsskikk
- Registrering av forretningstransaksjoner
- MVA, arbeidsgiveravgift, skattetrekk og skattebetaling
- Avskrivninger, øvrige periodiseringer og avsetninger
- Presentasjon av resultat og balanse etter regnskapsloven
- Lover og regler knyttet til verdsetting av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader
- Kontantstrømoppstillingen
- Sammenhengen mellom regnskap og skatt
- Regnskapsanalyse og nøkkeltallsanalyse av lønnsomhet, likviditet, finansiering og soliditet
- Budsjettering

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, ferdighetstrening, gruppearbeid, veiledning.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

For å kunne fremstille seg til eksamen, må studenten i løpet av semesteret levere inn og få godkjent to oppgaver som løses som gruppearbeid.

Den ene oppgaven skal være rettet inn mot bokføring, og besvarelsen er et hjelpemiddel til deleksamen 1. Den andre oppgaven skal være rettet inn mot vurdering med analyse, og besvarelsen er et hjelpemiddel til deleksamen 2.

Eksamen

Eksamen består av:

Deleksamen 1: Individuell skriftlig fire timers eksamen i bokføring i slutten av høstsemesteret (teller 50 %).

Hjelpemidler: Kalkulator, godkjent hjelpemiddelhefte (se litteratur) og oppgave til arbeidskrav.

Deleksamen 2: Individuell skriftlig fire timers eksamen i vurdering med analyse i slutten av vårsemesteret (teller 50 %)

Hjelpemidler: Kalkulator, godkjent hjelpemiddelhefte (se litteratur) og oppgave til arbeidskrav.

Karakterskala A - F benyttes.

Det gis en samlet karakter i emnet.

Ved nyeksamen trenger studenten bare å ta opp den deleksamen som ikke er bestått.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Midtsemesterevaluering
- Sluttevaluering

Resultatene behandles av:

- Lærerguppen
- Avdelingens Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 05.02.2012. Det tas forbehold om endringer innen semesterstart.

Voldsund, Terje, Asbjørn O. Pedersen, Kåre Vågsether, Kjell Gunnar Hoff og Svein Kolstad (2013) Grunnleggende regnskap. Oslo: Universitetsforlaget.

Analyse av finansregnskapet av Kjell Gunnar Hoff, Terje Voldsund og Svein Kolstad Hansen, 2. opplag 2010, Universitetsforlaget.

Hjelpemiddelhefte til eksamen (fås kjøpt i bokhandelen). Hjelpemiddelheftet oppdateres før eksamensperioden.

Forelesningsmateriale.

SFB10314 Innføring i bedriftsøkonomisk analyse (Høst 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Emneansvarlige: Hans Kristian Bekkevard, Theo Schewe

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bedriftsøkonomi årsstudium
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bachelorstudiet i informasjonssystemer.

Undervisningssemester

- Bedriftsøkonomi, årsstudium: 1. semester (høst)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon: 1. semester (høst)
- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 1. semester (høst)
- Bachelorstudiet i informasjonssystemer: 3. semester (høst)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kjennskap til økonomifunksjonens rolle i bedriften og kunne drøfte de grunnleggende trekkene ved økonomisk styring av bedriften, herunder budsjettering og rapportering(regnskap)
- forstår og bruker bedriftsøkonomisk terminologi
- kjenner godt kostnadsbegrepet og har god forståelse for kostnaders variabilitet
- kjenner ulike markedsformer og sammenhengen mellom pris, tilbud og etterspørsel
- har kunnskaper om ulike prinsipper for produktkalkulasjon
- har kunnskap om enkle investeringsanalyser og ulike finansieringskilder
- kan gjøre egne vurderinger og etter bedriftsøkonomiske prinsipper treffe beslutninger på kort og lang sikt

Ferdigheter

Kandidaten

- kan gjennomføre bedriftsøkonomiske analyser basert på det innlærte modellapparatet og for bedrifter i forskjellige bransjer, herunder lese regnskap og utarbeide relevante nøkkeltall
- kan utarbeide kalkyler etter selvkost- og bidragsprinsippet
- kan gjennomføre enkle analyser av optimale produktvalg i situasjoner med begrenset ressurstilgang (flaskehals)
- kan analysere enkle investeringsprosjekter basert på nåverdi- og internrentemetoden
- kan gjennomføre kostnad-resultat-volum-analyser
- kan drøfte og regne på optimale tilpasninger i ulike markedssituasjoner, herunder elastisiteter og kostnads- og profittoptimum
- kan utvikle egne modeller i regneark for å løse de bedriftsøkonomiske problemstillingene nevnt ovenfor

Generell kompetanse

Kandidaten

- har utviklet forståelse for bedriften, bedriftens mål og dens plass i det økonomiske system
- har utviklet grunnleggende ferdigheter i bruk av regneark
- kan gjennomføre og presentere grunnleggende økonomiske analyser - selvstendig og i samarbeid med andre
- kan vise evne til kritisk tenkning og refleksjon over eget og andre studenters arbeid
- formulere og diskutere faglige problemstillinger

Innhold

- Introduksjon i bruk av regneark
- Grunnleggende regnskap
- Kostnader og inntekter
- Markedsformer og tilpasninger
- Kalkulasjon
- Kort om driftsregnskap
- Budsjettering
- KRV-analyse

- Produktvalg og -tilpasninger
- Enkel investeringsanalyse.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og arbeid i grupper. Bruk av dataverktøy i i arbeidet med bedriftsøkonomiske problemstillinger.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

To innleveringer (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Gjennom innleveringsoppgavene skal også studentene vise sin kompetanse i bruk av elektroniske hjelpemidler (regneark og tekstbehandling).

Eksamen

Individuell skriftlig firetimers eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent kalkulator.

Karakterskala: A - F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Midtsemesterevaluering
- Sluttevaluering

Resultatene behandles av:

- Lærergruppen
- Avdelingens Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering

Litteratur

Winther, Trond m.fl. (2013). Grunnleggende bedriftsøkonomi, 3. utgave, Oslo: Gyldendal (eller nyere).

Alt materiale som publiseres på Fronter og/eller deles ut i forelesninger er også pensum.

Støttelitteratur:

En 'Guide' til Microsoft Office, for eksempel 'IT-Guiden', Økonomiforlaget.

Nettsiden til læreboka: www.gyldendal.no/bedanalyse.

SFB10106 Organisasjonsteori (Vår 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Emneansvarlig: Juliane Riese

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bedriftsøkonomi, årsstudium
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bachelorstudiet i informasjonssystemer, studieretning IT-ledelse

Valgfritt emne for andre studieprogram

Undervisningssemester

- Bedriftsøkonomi, årsstudium: 2. semester (vår)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon: 2. semester (vår)
- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 2. semester (vår)
- Bachelorstudiet i informasjonssystemer: 4. semester (vår)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten:

- kan forstå de vesentligste teoribidrag innen faget organisasjonsteori og sammenhengen mellom disse.
- har innsikt i muligheter og problemstillinger en organisasjon kan stå overfor med hensyn til effektiv utnyttelse av IKT

Ferdigheter

Studenten:

- kan se sammenhengen mellom teoribruk og hvordan den kan benyttes på praktiske problemstillinger.
- har utviklet evne til å hente inspirasjon fra ulike fagfelt.

Generell kompetanse

Studenten:

- har kunnskap om etiske aspekter ved organisasjonsteorien.

Innhold

- Historikk og utviklingstrekk sett fra et makroperspektiv.
- Organisasjonsteoretiske perspektiver.
- Organisasjonsstruktur (formelle og uformelle trekk).
- Organisasjonsformer og organisasjonsdesign.
- Organisasjonskultur.
- Organisasjonsformer og dens omgivelser - avhengighet og strategi.
- Interessenter og makt.
- Grunnleggende prosesser knyttet til målsettinger, beslutninger, informasjon og kommunikasjon.
- Ledelse og lederskapsteorier.
- Intellektuell kapital.
- Mellommenneskelige relasjoner - kognitive og sosiale prosesser.
- Motivasjon.
- Læring på individ- og organisasjonsnivå.

Eksemplene vil i stor grad bli hentet fra den internasjonale arena.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, pensumlesing, gruppearbeid, veiledning. Det legges særlig vekt på gruppearbeid for å fremme læring i interaktive team. Det gis tilbakemelding på læringsprosessen underveis.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave som gruppearbeid må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, skriftlig firetimers eksamen.

Ingen hjelpemidler til eksamen.

Karakterregel A - F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Midtsemesterevaluering
- Sluttevaluering

Resultatene behandles av:

- Lærerguppen
- Avdelingens Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering

Litteratur

Litteraturlisten ble sist oppdatert den 8.4.2014.

Obligatorisk:

Jacobsen, Dag Ingvar og Jan Thorsvik (2013). *Hvordan organisasjoner fungerer*. 4. utgave Bergen: Fagbokforlaget.

Carson, Siri Granum og Norunn Kosberg (2003). *Etisk forretning. Bedriftens samfunnsansvar*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. S. 1 - 93 og 151-198.

Vitenskapelige artikler og annet materiale som vil gjøres tilgjengelig i løpet av semesteret.

Supplerende litteratur:

Hatch, Mary Joe with Ann L. Cunliffe (2013). *Organization Theory: Modern, Symbolic, and Postmodern Perspectives*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press. 350 s.

SFB10613 Budsjettering og driftsregnskap (Vår 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bedriftsøkonomi, årsstudium

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på emner fra første semester:

- Innføring i bedriftsøkonomisk analyse, 10 stp
- Finansregnskap, 10 stp

Undervisningssemester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

KUNNSKAP

Studenten har:

- dybdekunnskap om ulike modeller for driftsregnskap
- kunnskap i å foreta lønnsomhetsanalyser basert på aktivitetskostnader og hvor kostnadenes relevans er tema.
- kunnskap om budsjetter
- kunnskap om driftsregnskap
- kunnskap om lønnsomhetsanalyser

FERDIGHETER

Studenten:

- har forståelsen for driftsregnskapsmodeller
- kan sette opp et driftsregnskap
- kan utføre og drøfte ulike lønnsomhetsanalyser og vurderingsproblemer i forhold til driftsregnskapsmodeller
- kan aktivt bruke økonomisk styring av virksomheten ved hjelp av budsjetter og regnskap
- kan sette opp resultat, balanse og likviditetsbudsjetter

GENERELL KOMPETANSE

Studenten:

- kan bidra med økonomifaglig kunnskap i bedriftens drift
- kan kritisk vurdere en kalkulasjon, driftsregnskap og budsjettinformasjon
- kan arbeide selvstendig og i samarbeid med andre i prosjektgrupper
- kan diskutere konstruktivt faglige problemstillinger
- kan forfatte et selvstendig skriftlig arbeid i gruppe eller individuelt

Innhold

- Mål- og økonomistyring
- Ulike modeller for driftsregnskap, herunder driftsregnskap basert på kostnadsstandarder
- Just in Time og beholdningskontroll
- Akalkulasjon og analyser
- Relevante kostnader og beslutningsproblemer knyttet til lønnsomhetsanalyser
- Prissetting
- Budsjettering av resultat, likviditet og balanse
- Desentralisering og prestasjonsmåling

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, oppgaveløsning, gruppearbeid og veiledning.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

To innleveringer (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig firetimers eksamen.

Hjelpemidler: Kalkulator.

Karakterskala: A - F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Midtsemesterevaluering
- Sluttevaluering

Resultatene behandles av:

- Lærergruppen
- Avdelingens Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 12. desember 2014.

Solheim, Bjørn og Trond Winther (2014). Driftsregnskap og budsjettering. 1. utg. Oslo: Gyldendal 475 s. eller nyere.

I tillegg kommer eventuelt utdelt materiale og materiale publisert på Fronter.

SFB12003 Metodekurs II: Samfunnsvitenskapelig metode og anvendt statistikk (Høst 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Emneansvarlig: Bjørnar Karlsen Kivedal

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i:

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på emnet *Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk* (10 studiepoeng).

Undervisningssemester

3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Studentene

- har tilegnet seg grunnleggende forståelse i forskningsmetode knyttet til økonomisk-administrative problemer.
- kan gjennomføre enkle undersøkelser og skrive prosjektoppgave under veiledning.
- kan anvende statistikk til å løse bedriftsøkonomiske problemstillinger.

Innhold

Forskningsprosessen. Valg og utforming av problemstilling. Undersøkelsesopplegg:

Kvantitativ: Utvelgning av data, datainnsamling, databehandling, analyse, tolkning av resultater, rapportering av resultater, Hypoteser, signifikansnivå.

Kvalitativ: Intervjumetode til å løse økonomiske- og samfunnsproblemstillinger; reliabilitet, validitet og generaliserbarhet, strukturerte intervju, semistrukturerte intervju, intervjusituasjonen, intervjurapportering, fenomenologisk metode, hermeneutisk metode.

Strategisk: Spillteori for å analysere spørsmål som involverer en eller annen form for sosial samhandling. Ved hjelp av spillteoretiske modeller er det mulig å kaste lys over mange aspekter ved sosial samhandling og strategisk handling.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, veiledning, gruppearbeid og øvinger. Det legges stor vekt på bruk av dataverktøy i undervisningen.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

To innleveringer (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig individuell firetimers eksamen.

Hjelpemidler: Kalkulator. I tilknytning til eksamensoppgaven vil studentene få utlevert en formelsamling.

Karakterskala: A - F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom midtsemesterevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Avdelingens *Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering* følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturlisten ble sist oppdatert den 03.06.2015. Med forbehold om endringer innen semesterstart.

- Jacobsen, Dag Ingvar (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskaplige metode*. 3. utgave. Cappelen Damm.
- Løvås, Gunnar G. (2013). *Statistikk for universiteter og høyskoler*. 3. utgave. Oslo: Universitetsforlaget. Kap 6-10 230 s.
- Utdelt materiale som også publiseres på Fronter.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:54:41

SFB10902 Makroøkonomi (Høst 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Emneansvarlig: Bjørnar Karlsen Kivedal

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Valgfritt emne for andre studieprogram.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på emnet *Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk* (10 studiepoeng).

Undervisningssemester

3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Etter gjennomført emne kan studentene:

- redegjøre for sentrale makroøkonomiske begreper og forklare grunnleggende makroøkonomiske sammenhenger fra nasjonalregnskapssystemet
- innhente relevante makroøkonomiske data og indikatorer
- redegjøre for noen hovedtrekk i makroøkonomiens historiske utvikling
- sette opp makroøkonomiske modeller og analysere makroøkonomiske problemstillinger ved hjelp av matematiske og grafiske presentasjoner av disse modellene
- analysere årsaker til og virkninger av konjunktursvingninger (makroøkonomi på relativt kort sikt), og hvordan makroøkonomisk politikk, med vekt på penge- og finanspolitikk, kan brukes for å påvirke svingningene
- redegjøre for sammenhengene mellom arbeidsledighet, potensielt nasjonalprodukt og inflasjon
- redegjøre for hvordan nasjonale økonomier, spesielt små åpne økonomier som den norske, påvirkes av internasjonale forhold og valg av valutakurssystem
- ha innsikt i de viktigste drivkreftene bak økonomisk vekst.

Innhold

Emnet omfatter sentrale makroøkonomiske begrep, spesielt innenfor nasjonalregnskapet. Det er fokus på hvordan man bygger opp makroøkonomiske modeller, og hvordan disse modellene, gjennom grafiske og matematiske presentasjoner, kan brukes til å drøfte virkningene av økonomisk politikk og andre faktorer som påvirker økonomien. Spesielt er det fokus på å analysere kortsiktige fluktuasjoner (makroøkonomiske konjunkturer).

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, oppgaver og gruppearbeid, veiledning.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innlevering (gruppearbeid) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig individuell fire timers eksamen.

Ingen hjelpemidler tillatt. Karakterskala: A - F.

Evaluerings av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom midtsemesterevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Avdelingens *Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering* følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 13. august 2015.

Leiv Opstad (2015). Innføring i makroøkonomi for økonomisk-administrative studier. 2. utgave. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Leiv Opstad (2011). Innføring i makroøkonomi. Oppgaver og løsninger. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Pensum omfatter også forelesningsmateriale som publiseres på Fronter.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:54:40

SFB14515 Videregående finansregnskap med teori (Høst 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Emneansvarlig: Asbjørn O. Pedersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse

Valgfritt videreføringsemne for andre studenter ved bachelorstudiet i økonomi og administrasjon.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på emnet Finansregnskap (10 studiepoeng).

Undervisningssemester

- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 3. semester (høst)

- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse: 5. semester (høst)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, øvrige profileringer: 3. eller 5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- forstår de grunnleggende regnskapsprinsippene
- forstår de mest sentrale regnskapsmessige måle- og vurderingsproblemene
- forstår de mest sentrale skattereglene for virksomheter
- forstår prinsippene for konsernregnskap
- kjenner til regelverket for noter og årsberetning
- har innsikt i regelverket for små foretak
- har forståelse for og kan reflektere rundt brukergruppens informasjonsbehov og behov for regnskapsregulering det konseptuelle rammeverk til IFRS resultat- og balanseorientering, det teoretiske grunnlaget for de grunnleggende regnskapsprinsipper og god regnskapsskikk.

Ferdigheter

Studenten

- kan avslutte et årsregnskap i samsvar med regnskapslovens- og skattelovens regler for AS.
- kan anvende reglene om innregning og måling av de viktigste regnskapspostene
- kan beregne skattepostene i et årsregnskap for AS
- kan utarbeide et enkelt konsernregnskap (uten skatt og minoritetsinteresser)
- kan bokføre og foreta årsoppgjørsposteringer i regnskapsprogrammet som er presentert i emnet.

Generell kompetanse

Studenten

- har tilegnet seg nødvendig kunnskap om teorifundamentet, lover, forskrifter og andre sentrale regler innenfor regnskap i privat og offentlig sektor for å kunne utarbeide regnskap med utgangspunkt i regelverkene og bygger på studentens kunnskaper i finansregnskap, finansiering og investering fra studiets første del
- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- kan bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv.

Innhold

- Innføring i det teoretiske grunnlag for regnskapsføring: reguleringspraksis og teori, forhold mellom finansregnskap og bedriftsøkonomisk teori og begreper og deres innhold
- Videregående innføring i de viktigste problemene knyttet til utarbeiding av årsregnskap, herunder konsernregnskap, verddivurderingsregler, eiendeler og gjeld, regnskapsmessig og skattemessig, egenkapital, disponering av overskudd, innføring i sentrale regnskapsstandarder, konsolideringsprinsipper.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og selvorganisert gruppearbeid med øvingsoppgaver og innleveringsoppgaver.

Arbeidsomfang

Det forventes at studenten bruker om lag 562 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Én innleveringsoppgave i gruppe.

Oppgaven må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig individuell firetimers eksamen.

Tillatt hjelpemiddel: kalkulator og lovsamling til eksamen (se litteraturlisten).

Karakterskala: A - F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom midtsemesterevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Avdelingens *Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering* følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturlisten sist oppdatert 27. april 2015. Med forbehold om endringer før studiestart.

Baksås, Kjell Magne, Kirsten Pedersen, Hans Robert Schwencke og Dag Olav Haugen (2014). Årsregnskapet i teori og praksis 2014, Oslo: Gyldendal Akademisk.

Kjell Magne Baksås og Tonny Stenheim (2015). Regskapsteori, Cappelen Damm.

Bokføringsloven, DnR forlaget, siste utgave.

Forelesningsmateriale lagt ut på Fronter.

SFB10804 Mikroøkonomi med anvendelser (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Emneansvarlig: Roswitha King

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på emnene

- Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk (10 studiepoeng)
- Innføring i bedriftsøkonomisk analyse (10 studiepoeng)
- Makroøkonomi (10 studiepoeng)

Undervisningssemester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Emnet skal gi innsikt i analyser av enkeltaktørers økonomiske adferd og samspillet mellom disse i ulike markedsformer. Videre drøftes kriteriene for økonomisk effektivitet og betingelsene for at individuelle økonomiske beslutninger skal kunne føre til en effektiv utnyttelse av samfunnets ressurser. I situasjoner hvor samfunnsøkonomisk effektivitet ikke realiseres automatisk ved bruk av markedsmekanismen, drøftes det hvordan man gjennom økonomisk-politiske tiltak kan bidra til å korrigere ulike markedsløsninger. Etter gjennomført emne består studentenes læringsutbytte av:

Kunnskap

Studenten har

- innsikt i mikro- og markedsøkonomi
- kunnskap om og forståelse av hvordan aktørene vil handle i ulike økonomiske situasjoner
- innsikt i hvordan aktørene er med på å bestemme virkemåten og tilpasningen ved ulike markedsformer

Ferdigheter

Studenten kan

- framstille og forklare konsumentens økonomiske beslutninger basert på konsept av nytte og budsjettbetingelse
- framstille og forklare produsentens økonomiske beslutninger basert på teknologi, faktorpriser og produktpriser
- vise og forstå hvordan samspillet mellom konsumenter og produsenter under visse forutsetninger, skaper en markedslikevekt i ulike markedsformer
- drøfte kriterier for samfunnsøkonomisk effektivitet og analysere sammenhengen mellom markedslikevekt og effektivitet, og hva myndighetene kan gjøre for å bidra til økt effektivitet

Generell kompetanse

Studenten kan

- drøfte de etiske forutsetningene som neoklassisk økonomisk teori, og alternativer til denne teorien, bygger på
- diskutere konstruktivt faglige problemstillinger

Innhold

Det vil bli lagt spesiell vekt på neoklassisk teori for produsenters og konsumenters økonomiske tilpasninger under ulike markedsformer. Alternativer til og kritikk av denne teorien vil også bli berørt. Videre vil det bli gitt en innføring i spørsmål relatert til kriterier og betingelser for samfunnsøkonomisk optimalitet. Anvendelser av teoriene på relevante økonomiske spørsmål vil i hovedsak bli rettet mot problemstillinger knyttet til økonomisk politikk på mikro- og markedsnivå.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, oppgaver og gruppearbeid, gjennomgang av oppgaver, veiledning.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innlevering (grupperarbeid) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig individuell firetimers eksamen.

Hjelpemidler: kalkulator.

Karakterskala: A - F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom midtsemesterevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Avdelingens *Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering* følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturlisten ble sist oppdatert 3. desember 2015.

Obligatorisk litteratur

Riis, Christian og Espen Moen (2012) Moderne mikroøkonomi. Oslo: Gyldendal forlag. 671 s., 2. utgave.

Supplerende litteratur

Andreassen, Viggo (2012). Innføring i mikroøkonomi. Cappelen Akademisk Forlag. 1. utgave.

Andreassen, Viggo; Ivar Bredesen og Joachim Thøgersen. Innføring i mikroøkonomi- Oppgaver og løsningsforslag. Cappelen Akademisk Forlag. 1. utgave. 2014

Ringstad, Vidar (2002). Mikro- og markedsøkonomi. 5. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 384 s.

Dedekam, Anders (2002). Mikroøkonomi. Bergen: Fagbokforlaget. 408 s.

Sæter, Arild (2004). Mikro- og markedsøkonomisk analyse. KOLOFON AS. 386 s.

Pindyck, Robert S., Daniel L., Rubinfeld og Terje Synnestvedt, Introduksjon til Mikroøkonomi, Pearson. 373 s.

SFB11002 Finansiering og investering (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Emneansvarlig: Trond-Arne Borgersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Valgfritt emne for andre studieprogram.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på emnene

- Innføring i bedriftsøkonomisk analyse (10 studiepoeng)
- Metodekurs I: Grunnleggende matematikk og statistikk (10 studiepoeng)

Undervisningssemester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Studenten

- kan løse beslutningsproblemer vedrørende investering, finansiering og økonomisk planlegging og styring i en bedrift
- kan vurdere lønnsomheten av investerings- og finansieringsbeslutninger, med vekt på tidsverdien av penger, håndtering av risiko og beregning av relevante kontantstrømmer
- kan budsjettere beslutningsrelevant kontantstrøm for investerings- og finansieringsbeslutninger, og gjennomføre lønnsomhetsanalyser basert på netto nåverdi
- kjenner til andre metoder for vurdering av investerings- og finansieringsprosjekter og kan beregne internrente
- kan analysere risikoen i investeringsprosjekter.

Innhold

- Innføring i finansierings- og investeringsproblematikk både under sikkerhet og usikkerhet
- Behandling av kontantstrømsbegrepet, nåverdibegrepet, rentebegrepet, finansmatematikk, porteføljeteori og kapitalverdimodellen. Det legges vekt på å forstå begrunnelsen for samt konsekvenser av beslutninger med utgangspunkt i nåverdi betraktninger.
- Finansielle opsjoner og realopsjoner samt selskapets valg av egenkapital og gjeld

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, oppgaveinnleveringer og gjennomgang av oppgaver.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Et innlevert gruppearbeid må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen. Arbeidskravet må være godkjent før påske.

Eksamen

Skriftlig individuell firetimers eksamen.

Tillatte hjelpemidler: Kalkulator. Kandidaten får utdelt formelark og rentetabeller på eksamen.

Karakterskala: A - F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom midtsemesterevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Avdelingens *Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering* følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturlisten ble sist oppdatert den 15.06.2011. Med forbehold om endringer innen semesterstart.

Bredesen, Ivar (2011). *Investering og finansiering*. 4. utgave. Oslo: Gyldendal akademisk. 559 s.

Et kompendium med artikler.

Pensum omfatter også forelesningsmateriale som publiseres på Fronter.

Supplerende litteratur:

Brealey, Richard A., Stewart C. Myers, Alan J. Marcus (2009). *Fundamentals of corporate finance*. 6th ed. . Boston, Mass.: McGraw-Hill/Irwin. 736 s.

Bøhren, Øyvind og Dag Michalsen (2006). *Finansiell økonomi. Teori og praksis*. 3. utgave . Sandvika: Skarvet Forlag. 622 s.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:55:16

SFB17013 Etikk og samfunnsansvar (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 5

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Stuedsted: Halden

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i

- bachelorstudiet i økonomi og administrasjon
- bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Ingen formelle. Emnet bygger på de etiske aspektene i de obligatoriske emnene i studiet.

Undervisningssemester

4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har:

- kunnskap om etiske aspekt i emnene i sitt bachelorstudium
- kjennskap til sentrale etiske teoribidrag innen faget etikk, som etisk altruisme og egoisme, dydsetikk, plikketikk, konsekvensetikk og diskursetikk, og sammenhengen mellom disse
- kjennskap til sentrale problemstillinger rundt bedrifters og andre organisasjoners samfunnsansvar, som interessenteori, den tredelte bunntinjen, ansvarshierarkiet, samfunns- og miljøansvar, miljøledelsessystemer og flerkulturell integrasjon

Ferdigheter

Studenten har utviklet evnen til å:

- analysere etiske problemer i arbeidslivet, og belyse konsekvensene av ulike løsningsforslag gjennom selvstendig, kritisk tenkning
- hente inspirasjon fra ulike fagfelt i håndteringen av etiske dilemmaer i arbeidslivet

Generell kompetanse

Studenten har

- innsikt i viktigheten av et etisk forankret samfunnsansvar i arbeidslivet og samfunnslivet
- utviklet holdninger til etiske prinsipper, og en emosjonell forankring av etiske prinsipper, som varer ut over eksamen

Innhold

I økonomistudiet står valg mellom alternativer sentralt, valg som krever etisk refleksjon og bevissthet om bedrifters og andre organisasjoners samfunnsmessige ansvar.

Gjennom de obligatoriske emnene i studiet blir studentene introdusert for ulike etiske problemstillinger som er relevante på aktuelle fagfelt. I dette emnet tar undervisningen utgangspunkt i konkrete eksempler fra arbeidslivet, gjerne hentet fra de andre emnene i studiet, og bruker dem som grunnlag for innføring i etisk teori og arbeidet med å håndtere etiske dilemmaer.

Emnet omfatter tema som:

- Rettigheter og rettferdighet
- Makt, frihet og ansvar
- Korrupsjon
- Moralske begreper og deres plass i økonomisk teori
- Etiske teorier, deres utvikling og anvendelse på økonomi- og ledelsesfeltet
- Bedrifters samfunnsansvar
- Økonomisk velferd og total livskvalitet

Etikk handler om verdier, og verdier er knyttet til emosjoner og holdninger. Etikk er mer enn kunnskaper som kan testes til en eksamen. Undervisningen skal gi studentene anledning til å bli bevisste på sine egne holdninger, underbygge dem eller rette på dem, og utvikle etikk og holdninger som de kan begrunne og oppleve som riktige for seg. Undervisningen skal løfte oppmerksomheten opp over de daglige rutinene og enkeltsakene i en virksomhet, mot deres virkninger i en større samfunnsmessig sammenheng.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen vil vekle mellom forelesninger, gruppearbeid, øvelser og plenumsdiskusjoner. Studentene vil bli organisert i grupper med om lag fire studenter i hver gruppe.

Et bærende element i dette emnet er et gruppearbeid, hvor hver studentgruppe utarbeider en prosjektrapport som utgjør arbeidskravet i emnet. Her skal studentene drøfte hvordan en bedrift, en annen organisasjon eller et samfunn, kan håndtere et bestemt etisk dilemma, med utgangspunkt i teori fra dette og de andre obligatoriske emnene som de har hatt i sitt studium. Studentenes innsikt fra gruppearbeidet skal presenteres og drøftes i plenum på en avsluttende seminardag.

Emnet forutsetter stor egeninnsats fra studentene, både i og utenom undervisningen. Det forventes at studentene leser teori og forbereder bidrag til gruppearbeidet.

Arbeidsomfang

Det forventes at studentene bruker om lag 140 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Aktiv deltakelse i gruppearbeid, og godkjent prosjektrapport.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Karakterskala: A - F.

Tillate hjelpemidler: Ingen.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom midtsemesterevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Avdelingens *Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering* følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteratur sist oppdatert 3. juni 2014.

Obligatorisk litteratur:

Nyeng, Frode (2011). *Etikk og samfunnsansvar: historie, teori og ledelse*. Oslo: Abstrakt forlag. 320 sider.

Pensum omfatter også forelesningsmateriale, som publiseres på Fronter.

SFB14615 Regnskapsorganisering og regnskapsmessig verdsettelse (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Emneansvarlig: Asbjørn O. Pedersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i bachelorstudiet i regnskap og revisjon

Valgfritt emne i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse

Valgfritt videreføringsemne for andre studenter ved bachelorstudiet i økonomi og administrasjon.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på emnet Finansregnskap (10 studiepoeng) og emnet Videregående regnskap med teori (10 studiepoeng) eller tilsvarende.

Undervisningssemester

- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 4. semester (vår)
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, profilering Økonomisk analyse: 6. semester (vår)
Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon, øvrige profileringer: 4. eller 6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om de grunnleggende bokføringsprinsipper i bokføringsloven og kjenner til god bokføringsskikk og de øvrige bestemmelser i regnskapsloven og bokføringsloven
- har kunnskap om regelverket for regnskapsførere og god regnskapsførerskikk, herunder regnskapsførers rolle
- har kunnskap om internasjonal regnskapsutvikling, reguleringsorganer m.v.
- kjenner hovedprinsippene for god foretaksstyring, herunder foretakets, styrets, daglig leders og revisors rolle og ansvar overfor eier og andre interessenter
- kjenner til sammenhengen mellom etiske prinsipper, styringsfilosofi og virksomhetens samfunnsansvar
- kjenner til hvordan etiske prinsipper påvirker organisatorisk atferd
- kjenner til formålet, oppgavene og oppbyggingen av regnskapssystemer
- kjenner de mest sentrale virksomhetsprosesser, bokførings- og regnskapsrutiner
- kjenner generelle kontroller og kan reflektere over organisasjonsmessige relasjoner i tilknytning til intern kontroll
- kjenner til hensyn bak outsourcing av regnskapsføring, rammer for ekstern regnskapsføring og god regnskapsføringsskikk samt god bokføringskikk
- kjenner til forskjeller mellom sunn og usunn organisasjonskultur
- kjenner til hvordan personlige, organisatoriske og eksterne faktorer påvirker holdninger, atferd og beslutninger og praksis, og dermed også operasjonell risiko
- kjenner til hvordan etiske retningslinjer kan utarbeides og anvendes
- kjenner krav til sikkerhet og kontroller i IKT-systemer
- kan gjøre rede for metoder og usikkerhet i regnskapsestimater og foretaksverdi

Ferdigheter

Virksomhets- og regnskapsorganisering

Studenten

- kan identifisere, vurdere og forstå risiko i et styringsperspektiv, spesielt operasjonell risiko
- kan anvende metoder for analyse og styring av risiko, d.v.s. anvendelse av COSO rammeverket, med særlig vekt på elementer i kontrollmiljøet/det interne miljø (styrets og ledelsens holdninger til risiko og risikostyring, integritet, etiske verdier, kompetanseutvikling, organisasjonsstruktur, delegering av ansvar og myndighet mv)
- kan anvende regler om rettigheter og plikter og innholdet i god regnskapsføringsskikk, herunder risikoregelverket (forskrift om risikostyring og internkontroll) og hvitvaskingsregelverket
- kan utforme tiltak for å sikre effektiv intern kontroll

Verdsettelse

Studenten

- kan fastsette avkastningskrav for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi
- kan anvende verdsettelsesmodeller for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi
- kan analysere og anvende regnskapsinformasjon til verdsettelsesformål
- kan gjøre vurderinger rundt forsvarlig egenkapital

Generell kompetanse

Studenten

- har tilegnet seg nødvendig kunnskap om teorifundamentet, lover, forskrifter og andre sentrale regler innenfor regnskap i privat og offentlig sektor for å kunne utarbeide regnskap med utgangspunkt i regelverkene og bygger på studentens kunnskaper i finansregnskap, finansiering og investering fra studiets første del
- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- kan bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnmessig perspektiv

Innhold

- Rutiner og regler for gjennomføring av regnskapsføringen: formelle krav til skatt, merverdiavgift, regnskap, praktisk gjennomføring av innberetning av lønn, arbeidsgiveravgift, skattetrekk, merverdiavgift, intern kontrollsystem for sikring av riktig datarapportering, kontrollmiljø - organisasjonens vilje og evne til å sikre korrekt rapportering
- Verdsettingsmodeller og -metoder for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi
- Fastsetting av avkastningskrav for beregning av regnskapsestimater og foretaksverdi.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og selvorganisert gruppearbeid med øvingsoppgaver og innleveringsoppgaver.

Arbeidsomfang

Det forventes at studenten bruker om lag 281 timer på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Én innleveringsoppgave i gruppe.

Oppgaven må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig individuell firetimers eksamen.

Tillatt hjelpemiddel: kalkulator og lovsamling til eksamen (se litteraturlisten).

Karakterskala: A - F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærere og gjennom midtsemesterevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Avdelingens *Uvalg for studiekvalitet og internasjonalisering* følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturlisten sist oppdatert 27. april 2015. Med forbehold om endringer før studiestart.

Bokføringsloven, DnR forlaget, siste utgave

Kristoffersen, Trond (2014). Virksomhetsstyring og regnskapsorganisering, Bergen: Fagbokforlaget.

Oddbjørn Sættem. Finansregnskap og verdsetting (måling, rapportering og analyse), siste utgave, Los Forlag.

Penman, Stephen H. (2012). Financial statement analysis and security valuation Fifth edition, McGraw Hill.

Artikkel: Mamelund, Erik (2009): Revisjon av usikre estimater og virkelig verdi, Praktisk Økonomi & Finans, 25 (4). (<http://www.idunn.no/pof/2009/04/art06>).

Revisors håndbok, Den norske Revisorforening, siste utgave.

Forelesningsmateriale lagt ut på Fronter.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:55:17

SFBR11013 Skatte- og avgiftsrett (Høst 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Emneansvarlig: David Eilertsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i bachelorstudiet i regnskap og revisjon.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på emnene

- Finansregnskap, 10 studiepoeng
- Videregående finansregnskap med teori (10 studiepoeng)
- Regnskapsorganisering og regnskapsmessig verdsettelse (10 studiepoeng)

Undervisningssemester

5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har:

- kunnskap om skatte- og avgiftsreglene (merverdiavgift) knyttet til næringsvirksomhet og selskaper
- kjennskap til hvilke transaksjoner og hendelser vedrørende eierskap og egenkapital som kan medføre beskatning
- kjennskap til skattemessige virkninger av opphør av virksomhet og likvidasjon av selskap
- kjennskap til regler for beregning av arbeidsgiveravgift
- kjennskap til hovedreglene om inntekts- og formuesbeskatning for personer
- kjennskap til formuesfastsettelse for ikke-børsnoterte aksjer og andeler i deltakerlignede selskaper
- kjennskap til reglene om fradrag i utlignet skatt
- kjennskap til sentrale regler for å fastsette inngangsverdi for mottaker ved generasjonsskifte
- overordnet kjennskap til skatteplanlegging og etiske refleksjoner
- kjennskap til grunnleggende ligningsforvaltningsrett og skattebetaling
- har kjennskap til sentrale regler for tilsidesettelse

Ferdigheter

Studenten kan:

- avgjøre hva som er skattepliktige inntekter, fradagsberettigede kostnader samt foreta korrekt tidfesting av postene for beregning av alminnelig inntekt i næring (EPF, AS, DLS).
- beregne skattekostnad, betalbar skatt og utsatt skatt for aksjeselskaper
- fastsette grunnlag for beskatning av aksjonærer (Aksjonærmodellen og Fritaksmetoden), deltakere i deltakerlignede selskap (Deltakermodellen) og innehaver av enkeltpersonforetak (Foretaksmodellen)
- skattemessig behandle omdanning av EPF til AS
- vurdere skattemessige virkninger ved virksomhetsoverdragelse
- vurdere en virksomhets merverdiavgiftsmessige forhold
- merverdiavgiftsmessig behandle alminnelige transaksjoner

Generell kompetanse

Studenten kan:

- anvende juridisk metode ved behandling av skatte- og avgiftsmessige problemstillinger
- oppdatere og tilegne seg ny kunnskap innen skatte- og avgiftsrett samt andre rettsområder som har betydning for regnskap og revisjonsarbeid
- formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- reflektere over etiske problemstillinger innenfor emnet
- kunne se emnet i en større sammenheng i et samfunnmessig perspektiv

Innhold

- Innføring i grunnprinsippene i skatteretten, herunder de forskjellige skattegrunnlag
- Formues- og inntektsbeskatningen i og utenfor næring, herunder alminnelig inntekt, personinntekt og formue for personlige skattytere
- Alminnelig inntekt for juridiske skattytere, med særlig vekt på tidfesting av inntekter og kostnader, herunder forskjeller fra regnskapslovens regler

- Særregler i tilknytning til aksjeselskaper og aksjonærer, herunder utsatt skatt
- Særregler i tilknytning til deltakerlignede selskaper
- Arbeidsgiveravgift, med særlig vekt på behandling av naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser.
- Omstrukturering, virksomhetsoverdragelse og generasjonsskifte, herunder skattefrie ordninger og sammenligning av forskjellige selskapsformer og alternative gjennomføringsformer, skattlegging av selskap og selskapsdeltaker
- Merverdiavgiftssystemet, herunder avgiftspliktens omfang (avgiftsområde) og mulighet for frivillig avgiftsregistrering, avgiftsgrunnlaget og særskilte fritak for utgående merverdiavgift og særskilte begrensninger i fradrag retten for inngående merverdiavgift
- Innføring i ligningsforvaltningsrett, herunder ligningsbehandling, endring av ligning, klagebehandling, kompetanseregler og sanksjoner overfor skattyter
- Innføring i skattebetaling og innfordring, herunder forskuddstrekk i arbeidsinntekt, forskuddsskatt og etterskuddspliktige

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og oppgavegjennomgang.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 420 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig individuell sekstimers revisoreksamen.

Tillatte hjelpemidler:

Lovsamling (herunder skattelovsamling)

Godkjent kalkulator

Oppdatert oversikt over tillatte hjelpemidler vil være tilgjengelig i Studentweb før eksamen.

Karakterskala: A-F.

Karakterkrav for bevilgning som registrert revisor er C, fastsatt av Finanstilsynet. I tillegg kommer praksiskrav i. h. t. forskriften.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. *Lokalt utvalg for utdanningskvalitet* (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 08.12.2015. Kan endres før semesterstart.

- Frederik Zimmer: Lærebok i skatterett (siste utgave)
- Lars Fallan: Innføring i skatterett 2017-2018

- Merverdiavgift i et nøtteskatt, Ole Gjems-Onstad (siste utgave)
  - Ole Gjems-Onstad (red): Skattelovsamlingen 2016-17 Studentutgave
-

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:55:05

SFBR10013 Rettslære (Høst 2016–Vår 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i bachelorstudiet i regnskap og revisjon.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Anbefalt: Grunnkunnskaper i jus og skatterett.

Undervisningssemester

5. og 6. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Emnet skal gi studentene innføring i juridisk metode og utvalgte generelle privatrettslige emner og problemstillinger. Innføringen skal gi studentene innsikt i de alminnelige rettslige rammer for utøvelse av næringsvirksomhet og de rettsregler som er av særlig betydning for organisering og utøvelse av slik virksomhet.

Emnet bidrar til at studenten oppnår følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om rettskildelære og juridisk metode
- har kjennskap til kontraktens betydning og funksjon
- har god kunnskap om de mest relevante rettsområder som har betydning for revisors og regnskapsføreres arbeid, herunder regler om avtaleinngåelse, tolking og ugyldighet, sentrale deler av reglene om organisering av økonomisk virksomhet og representasjon i selskapsforhold, stiftelse og sikring pengekrav, gjeldsforfølgingsrett med hovedvekt på materiell konkursrett og sentrale deler av reglene om økonomisk kriminalitet
- har kjennskap til reglene om kjøp og misligholdsvirkninger ved kontraktsbrudd, næringsvirksomheters forhold til kreditorer og myndigheter, bortfall av pengekrav ved oppgjør og foreldelse samt konkursprosessen og enkeltforfølgingsrett

Ferdigheter

Studenten

- kan gjennomføre praktiske drøftelser i tilknytning til sentrale regler om avtaleinngåelse, avtaletolking og ugyldighet
- har kjennskap til etablering av økonomisk virksomhet og representasjon i selskapsforhold
- har kjennskap til etablering og sikring av pengekrav
- har kjennskap til vilkår om åpning av konkurs samt omstøtelse
- har kjennskap til økonomisk kriminalitet
- har kjennskap til kjøp og misligholdsvirkninger ved kontraktsbrudd
- har kjennskap til næringsvirksomheters forhold til kreditorer og myndigheter
- har kjennskap til bortfall av pengekrav ved oppgjør og foreldelse

Generell kompetanse

Studenten

- kan tilegne seg ny kunnskap innen ovennevnte rettsområder og kunnskap om andre rettsområder som har betydning for regnskap og revisjonsarbeid
- kan formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- kan bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser
- kan reflektere over etiske problemstillinger innenfor de relevante rettsområder
- kan se emnet i en større sammenheng i et samfunnmessig perspektiv

Innhold

- Rettskildene og juridisk metode
- Kontraktsrett
- Avtalerett og kjøpsrett
- Personrett og familierett
- Pengekravsrett, panterett og rettsvernregler
- Eiendomsrett
- Konkurs- og gjeldsforhandling. Insolvensjuss. Inkasso og tvangsfullbyrdelse
- Selskapslovene og selskapsrett

- Organisering av forvaltningen. Offentlighetslov og forvaltningslov
- Utvalgte deler av straffeloven knyttet til økonomisk kriminalitet.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og selvorganisert gruppearbeid.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 280 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig individuell femtimers revisoreksamen.

Tillatte hjelpemidler:

Norges lover, andre ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter.

Oppdatert oversikt over tillatte hjelpemidler vil være tilgjengelig i Studentweb før eksamen.

Karakterskala: A - F.

Karakterkrav for bevilgning som registrert revisor er C, fastsatt av Kredittilsynet. I tillegg kommer praksiskrav i. h. t. forskriften.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. *Lokalt utvalg for utdanningskvalitet* (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 08.12.2015. Det kan forekomme endringer før semesterstart.

Gundersen, Fridtjof Frank, Sverre Faafeng Langfeldt, Tore Bråthen (2013). *Lov og rett for næringslivet*. 20. utg. . Oslo: Universitetsforlaget / Focus forlag. 739 s.

Haga, Karl J. (2006). *Oppgaver i rettslære: oppgaver med løsninger i rettslære ved økonomisk/administrative studier og revisorstudiet*. 9. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 347 s.

Langfeldt, Sverre Faafeng (2012). *Oppgavesamling i rettslære med løsningsveiledninger: forretningsjus, markedsrett*. 11. utg. . Oslo: Focus forlag. 246 s.

Norges lover. Siste studentutgave.

Supplerende litteratur:

Faafeng Langfeldt Jr., Sverre (2003). *Arbeidshefte i forretningsjus*, 2. utg. Oslo: Focus Forlag. 334 s.

Martinussen, Roald (2012). *Kjøpsrett*. 6. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 391 s.

Børresen, Pål B. (2007). *Konkurs: enkeltforfølging, gjeldsforhandlinger og konkurs*. 6. utg. . Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 192 s.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:55:05

SFBR12013 Revisjon (revisoreksamen) (Høst 2016–Vår 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Emneansvarlige: Jørgen Eilertsen, Jørgen Eilertsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i bachelorstudiet i regnskap og revisjon.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på fellesemner med bachelor i økonomi og administrasjon iht NRØAs plan og fordypningsemner i videregående regnskapsfaglige emner og verdsettelse iht. gjeldende forskrift om rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon.

Undervisningssemester

5. og 6. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har:

- kjennskap til revisors rolle som allmennhetens tillitsperson, herunder behovet for revisjon, omfanget av revisjonsplikten og revisors tjenestespekter i privat og offentlig sektor
- kjennskap til det juridiske og profesjonsbestemte rammeverket for revisors yrkesutøvelse
- kjennskap til normativ etisk teori og morallære
- overordnet kunnskap om revisors oppgaver i forbindelse med egenkapitaltransaksjoner
- overordnet kunnskap om forvaltningsrevisjon, etterlevelserevisjon og selskapskontroll i stat og kommune.

Ferdigheter

Studenten kan:

- anvende rammeverket og etiske regler i praktisk problemløsning
- foreta og gjennomføre et revisjonsoppdrag fra oppdragsvurdering til rapportering med fokus på noen utvalgte revisjonsområder herunder
  - vurdere om revisor til enhver tid faktisk er og framstår som objektiv og kapabel
  - fastsette og anvende vesentlighetsgrenser på det enkelte oppdrag
  - vurdere iboende og kontrollrisiko, herunder mislighetsrisiko, og bestemme revisjonsmessig angrepsvinkel
  - utforme mest effektive testmetoder og utvalg
  - innhente hensiktsmessige og tilstrekkelige revisjonsbevis
  - konkludere på utførte revisjonshandlinger
  - bestemme revisjonsberetningens utforming
  - bestemme annen lovpålagt og hensiktsmessig rapportering til offentlig myndighet og ledelse

Generell kompetanse

Studenten kan:

- planlegge og gjennomføre et revisjonsoppdrag som strekker seg over tid alene og som deltaker i en gruppe.
- tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor ovennevnte kunnskaps- og ferdighetsområder og kunnskap om andre områder innen faget
- formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- se emnet i en større sammenheng i et samfunnsmessig perspektiv

Innhold

- Emnet tar opp rammebetingelser for revisjon, revisjonsteori og -metode samt revisjon og etikk samt revisors rolle i samfunnet.
- Emnet vil definere begrepene "god revisorskikk" og "god revisjonsskikk" og arbeidsmetodikk for utøvelse av revisoryrket.
- En fordypning i lovformalia knyttet til yrkesutøvelsen vil være sentral i tillegg til prinsipper og teknikker for å oppnå de målsetninger som er satt ved revisjonsplanleggingen.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og selvorganisert gruppearbeid.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 420 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til revisoreksamen i emnet.

Eksamen

Skriftlig individuell sekstimers revisoreksamen.

Tillatte hjelpemidler:

Revisors håndbok, Norges lover, særtrykk eller samlinger av lover og standarder uten kommentarer

Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)

Godkjent kalkulator

Oppdatert oversikt over tillatte hjelpemidler vil være tilgjengelig i Studentweb før eksamen.

Karakterskala: A - F.

Karakterkrav for bevilgning som registrert revisor er C, fastsatt av Finanstilsynet. I tillegg kommer praksiskrav i. h. t. forskriften.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. *Lokalt utvalg for utdanningskvalitet* (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 08.12.2015. Det kan forekomme endringer før semesterstart.

Gulden, Bror Petter (2010). *Revisjon - teori og metode*. 6. utg. eller nyere. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 700 s.

Gulden, Bror Petter (2010). *Oppgavesamling i revisjonsfag med løsningsforslag*, 7. utg. . eller nyere. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. 425 s.

Gulden, Bror Petter (2012). *Den eksterne revisor*. 8. utg, Oslo: Gyldendal Akademisk. 474 s.

Intern kontroll: et integrert rammeverk (1996). Oversettelse av COSO-rapporten v/ Marte Solberg. Oslo: Cappelen akademisk forlag. 214 s.

Den norske revisorforening (årlig). *Revisors Håndbok*. Oslo: Den norske revisorforening.

Forelesningsnotater om revisjon utdeles.

SFBR13015 Årsregnskap (Høst 2016–Vår 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Emneansvarlig: Jørgen Eilertsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i bachelorstudiet i regnskap og revisjon.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bygger på fellesemner med bachelor i økonomi og administrasjon iht. NRØAs plan og fordypningsemner i videregående regnskapsfaglige emner og verdsettelse iht. gjeldende forskrift om rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon.

Undervisningssemester

5. og 6. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten:

- har kunnskap om sentrale standarder for utarbeidelse av årsregnskap
- har kjennskap til foretakets ansvar for rapportering om samfunnsansvar
- har kjennskap til etiske regnskapsfaglige problemstillinger, herunder grensen mot regnskapsmanipulasjon
- kan beskrive krav til de mest sentrale noter til regnskapet og årsberetningen
- kjenner til prosessen rundt avleggelsen av et årsregnskap og være aktiv bidragsyter i et regnskapsfaglig miljø

Ferdigheter

Studenten kan:

- innregne og måle alle hovedpostene i resultatregnskapet og balansen og spesifikasjonen i årsregnskapet
- anvende kunnskapen på praktiske regnskapsproblemstillinger og dets påvirkning på resultat og balanse
- utarbeide et regnskaps for virksomhetskjøp med skatt og minoriteter
- utarbeide konsernregnskap
- utarbeide regnskap der egenkapitalmetoden er benyttet

Generell kompetanse

Studenten kan:

- tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor ovennevnte kunnskaps- og ferdighetsområder og kunnskap om andre områder innen faget
- formidle sentralt fagstoff gjennom relevante uttrykksformer
- utveksle synspunkter og erfaringer med andre fagpersoner og bidra til å utvikle god praksis
- bidra og støtte oppunder nytenkning og i innovasjonsprosesser
- reflektere over etiske problemstillinger innenfor faget
- se emnet i en større sammenheng i et samfunnmessig perspektiv

Innhold

- Inngående studium av regnskapsteori med utgangspunkt i lov og standarder vedrørende eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader, samt årsregnskapets deler, bl.a. resultatregnskap, balanse, noter, styrets beretning, kontantstrømanalyse.
- Konsernoppgjør. Fusjon og fisjon.
- Alminnelige skattemessige problemstillinger knyttet til årsoppgjøret.
- Egenkapitalmetoden
- Utvalgte IFRS-standarder

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og selvorganisert gruppearbeid.

Arbeidsomfang

Det er forventet at studenten bruker om lag 420 timer i alt på dette emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

En innleveringsoppgave (gruppearbeid eller individuelt) må være godkjent før studenten kan fremstille seg til revisoreksamen i emnet.

Eksamen

Skriftlig individuell sekstimers revisoreksamen.

Tillatte hjelpemidler:

Revisors håndbok

Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer

Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)

Rente- og annuitetstabeller

Godkjent kalkulator

IFRS 18, 16 og 40 (ev. særtrykk) / IFRS på Norsk

Oppdatert oversikt over tillatte hjelpemidler vil være tilgjengelig i Studentweb før eksamen.

Karakterskala: A - F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 08.12.2015. Det kan forekomme endringer før semesterstart.

Huneide, Jens Erik et al. (årlig). Årsregnskapet i teori og praksis. Oslo: Gyldendal Akademisk (finnes også online).

Den norske revisorforening (årlig). Revisors Håndbok. Oslo: Den norske revisorforening (finnes også online).

Fladstad, Harald N., Steinar Sars Kvifte, André Tofteland (nyeste utgave). Finansregnskap - Årsregnskap og god regnskapsskikk, Oppgavesamling. 3. utg. Bergen: Fagbokforlaget, 2007 (oppgavesamlingen). 530 s.

Supplerende litteratur:

Steinar Sars Kvifte, André Tofteland og Anne-Cathrine Bernhoft: Finansregnskap: god regnskapsskikk og IFRS, 2. utg. Fagbokforlaget 2011, ISBN: 978-82-450-0902-6, 299 s.